
Руйнування об'єктів культурної спадщини є воєнним злочином за Гаазькою конвенцією 1954 року. Всі злочини росіян щодо культурної спадщини України документуються, щоб згодом зруйновані об'єкти були відновлені завдяки репараціям. Паралельно Україна обговорює з партнерами створення фонду, щоб у майбутньому вони долучилися до відновлення культурних об'єктів. Список знищеної та пошкодженої російськими окупантами української культурної спадщини чималий, і, на жаль, продовжує поповнюватися.

Література:

1. Зафіксовані воєнні злочини. - Режим доступу: <https://mkip.notion.site/mkip/7be52d2803994651a23a220a8ed85f1c?v=6ea517f19a8944f9a902a50156656eea>
2. Мезенцев К. Військовий урбіцид, міська геополітика та післявоєнне відновлення міст // Онлайн-лекторій «Нові виклики географії в умовах сьогодення - 2022». - Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=MН4gEEVqVXY>
3. Сливка Р. Р. Трансформація символічних ландшафтів Донбасу під час воєнного конфлікту // Місце України в європейському просторі: геопросторові риси та європейська уніфікація: матеріали всеукраїнського семінару, присвяченого Дню Європи – 2021 (18 травня 2021 р.). Тернопіль: Вектор, 2021. С. 54-60.

Ольга МАРТИНЮК, Тетяна ЄРМАКОВА

*Відокремлений структурний підрозділ
«Тернопільський фаховий коледж*

Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя»

МУЗЕЙ В ЧАС ВІЙНИ

Війна в Україні забирає не лише життя громадян, але й культурну спадщину нашого народу. Бомби руйнують школи, бібліотеки, храми. Також через окупацію значних територій більша частина музеїв повністю або частково припинила свою роботу. Та незважаючи на труднощі, музейна справа продовжує відігравати важливу роль в розвитку особистості українців.

На прикладі роботи музею при навчальному закладі можна показати значення діяльності з вивчення історико-краєзнавчої спадщини для виховання громадської позиції, патріотизму, любові до свого краю.

Центр національного та культурного відродження «Просвіта» – організаційний осередок краєзнавчої та виховної роботи ВСП «Тернопільський фаховий коледж ТНТУ ім. І. Пулюя». Музей заснований в 1990 році з ініціативи педагогічного та учнівського колективу коледжу. Викладачам й учням вдалося зібрати унікальні експонати, давні предмети побутового вжитку нашої місцевості, зразки декоративно-прикладного мистецтва, матеріали про історичні події в Україні та на Тернопільщині зокрема.

Тематична будова музею складається з розділів: «Славні сини України», «Історія України», «Народні символи», «Сльози твої, Україно», «Родовід», «Українська світлиця», «Вірування та релігійність українського народу» та «Краєзнавство».

В музеї проводились оглядові та тематичні екскурсії для учнів шкіл та гостей коледжу. Але зважаючи на події в Україні, змінилась цільова аудиторія наших відвідувачів. Навчальний заклад співпрацює з Туристично-Інформаційним центром м. Тернополя і спільно проводить оглядові екскурсії та майстер-класи для вимушено переселених громадян України в музеї коледжу. На тематичній екскурсії «Тернопільщина – маленька частинка могутньої держави» екскурсанти знайомлять гостей нашого міста з історією, культурою та традиціями нашого краю. Також в музеї активно проводились зустрічі з науковцями, які тимчасово стали мешканцями м. Тернопіль.

Цікаву лекцію з геологічного минулого Тернопільського краю провів доцент, доктор географічних наук, викладач Харківського національного університету ім. В. Каразіна Андрій Матвеев.

В день пам'яті жертв Чорнобильської трагедії відбулась онлайн-конференція на тему: "Роль сектору атомної енергетики в забезпеченні енергетичних потреб людства: переваги та ризики", яку провів кандидат фізико-математичних наук Гудименко Василь Олександрович, Фізико-технічний інститут низьких температур імені Б.І.Веркіна з м.Харків.

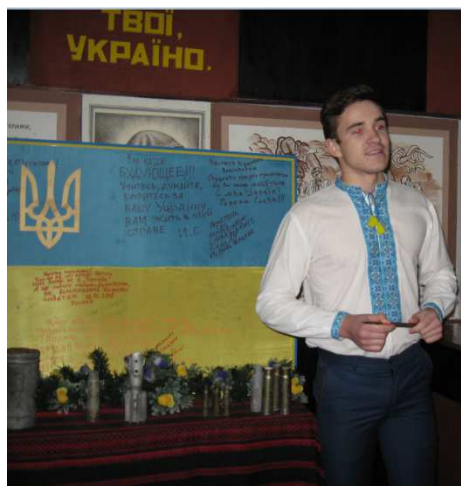

Рис.1 Експозиції музею «Центр національного та культурного відродження «Просвіта»

Рис.2 Екскурсія та фотосесія для внутрішньо переміщених осіб в музеї

Музей проводить різноманітні майстер-класи для тимчасово переміщених осіб, основним завданням яких є хоча б на деякий час відволікти їх увагу від військових дій в країні. Своєрідною арт-терапією був захід «Готуємось до Великодня» під час якого гості знайомились з традиціями писанкарства та розписували писанки з народним майстром Ярославом Осадцю.

В музеї було проведено ряд заходів, спрямованих на підтримку військових на фронті. Маленькі відвідувачі музею з любов'ю розмальовували пряники, робили енергетичні батончики, плели браслети виживання, писали листи з побажаннями нашим захисникам.

Під час майстер-класу з виготовлення ляльки-мотанки учасники зробили обереги військовим, а також сувеніри для благодійного аукціону, що проходив у Польщі. Цей майстер-клас проводила народознавець та краєзнавець Тамара Пістун, засновник та колишній завідувач музею.

Співпраця музею з ТЦ, благодійним фондом «Частинка Добра», туристичними фірмами міста сприяє активному залученню ВПО до пізнання історії та традицій Тернопільщини. Екскурсанти залишають теплі слова вдячності в Книгу відгуків Центру «Просвіта».

В музеї продовжується збір експонатів, пов'язаних з російсько-українською війною, деякі з них подаровані переселенцями. Доповнюють матеріал своїми історіями про виїзд з окупації мешканці південних та східних областей України.

Маємо надію, що робота історико-краєзнавчого центру національного відродження

«Просвіта» принесе корисні плоди у формуванні почуття гордості за нашу державу.

Рис. 3 Проведення майстер-класів в музеї

Петро ЦАРИК

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ВПЛИВ COVID-19 ТА ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ УКРАЇНИ

Пандемія COVID-19 істотно впливає на стан туристичного та рекреаційного бізнесу в Україні, а отже, відповідно до її наслідків має здійснюватися управління на макро- та мікрорівнях. Наразі весь світ потерпає від наслідків пандемії COVID-19, яка зачепила усі галузі економіки й туристичну зокрема. Туризм є одним із тих секторів всесвітньої економіки, що постраждав найбільше з огляду на обмеження на пересування, а особливо несприятлива ситуація склалася в авіаційній галузі. Проте вплив наслідків пандемії COVID-19 у різних сферах господарської діяльності й у різних країнах різний. На жаль, поряд із виїзним туризмом значних втрат зазнав і внутрішній туризм. Загалом втрати туристичної галузі в Україні оцінюються у понад 1,5 млрд дол. США [1]. Пізній початок курортно-рекреаційного сезону внаслідок впровадження обмежувальних заходів також створив кумулятивний ефект, який негативно вплинув як на індустрію відпочинку та подорожей, так і на супутні галузі – готельно-ресторанний бізнес, транспорт (пасажирські перевезення), роздрібну торгівлю, індустрію розваг і діяльність установ культури.

Частка туризму в загальній економіці України, згідно з офіційною статистикою, складає близько 3–4 % ВВП, що значно нижче від міжнародного середнього показника, який дорівнює 10 % [2]. Тому туризм не береться до уваги при формуванні економічної політики на національному рівні. Однак останні дані від Всесвітньої туристичної організації ООН, ЮНВТО підтверджують власні розрахунки внутрішніх експертів, які визначили цю частку на рівні близько 9 % ВВП України [2]. Це дає підстави вважати зазначений показник набагато важливішим для української економіки. Необхідною складовою подолання наслідків коронакризи у сфері туристичного бізнесу є фінансування розвитку інфраструктури, охорони пам'яток, музейної безпеки, розвитку сучасних електронних комунікацій та доступність явищ української культури в глобальній мережі. За наявності цього можливим стане отримання прибутків, наповнення державного бюджету, а як наслідок – подолання кризи організаціями туристично-рекреаційного комплексу та супутніх галузей економіки.

Але на великий жаль після 24 лютого 2022 року ситуація на туристичному ринку України кардинально змінилась. З початку повномасштабної війни частина туристичних компаній закрилась, інші переорієнтували свою діяльність на волонтерство – використовували свої автобуси для евакуації біженців, залучали зв'язки, щоб організувати закупівлю гуманітарної допомоги з-за кордону. Про відновлення основної діяльності туристичні